

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р **Илиан Вангелов Христов**, дм, катедра Протетична дентална медицина, ФДМ – Пловдив, вътрешен член на Научно жури, избран с Решение от заседание на Факултетния съвет при ФДМ към МУ - Пловдив по Протокол № 4/17.06.2021 и със заповед на № Р-1157/13.07.2021 на Ректора на Медицински Университет – Пловдив, относно дисертационен труд на тема:

Ретроспекция на промяната на цвета на временните конструкции при неснемаемо протезиране

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по докторска програма „Протетична дентална медицина“ в професионално направление 7.2. Дентална медицина по област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт.

Докторант на самостоятелна подготовка д-р **Атанас Васков Дошев**, асистент в катедра Протетичната дентална медицина, ФДМ, МУ – Пловдив.

Научен ръководител: **проф. д-р Диян Славчев**, дм

Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие на процедурата и правилника за придобиване на ОНС „Доктор“ на МУ – Пловдив.

Д-р **Атанас Васков Дошев** е роден в гр. Пловдив на 02.08.1990 г. Завършва средното си образование в ЕГ „Иван Вазов“ през 2009 година. През 2016 г. завършва МУ – Пловдив със специалност „Дентална медицина“. През 2017 г. след издържан конкурсен изпит започва работа като асистент в катедра „Протетична дентална медицина“, ФДМ, МУ – Пловдив, където работи и до настоящия момент. Интересите му са насочени към снемането и неснемането протезиране, цветоопределянето, цветообразуването и проблемите на денталното материалознание. Успешно е преминал докторантско училище към МУ – Пловдив. Владее писмено и говоримо: немски, руски и английски език. Редовен член на БЗС.

Структура на дисертационния труд

Представеният ми за рецензиране дисертационен труд е написан на 155 страници, разделени в 10 глави, включва 22 таблици, 46 фигури и 5 приложения. Цитирани са 230 литературни източника, от които 33 на кирилица и 197 на латиница.

Актуалност на темата, цел и задачи

Както подсказва и заглавието на дисертационния труд, авторът прави ретроспективно изследване на промените в цвета на временните конструкции, изложени на действието на различни оцветяващи агенти. Анализът на промените е както на база *in vitro* изследвания, така и *in vivo*. Проследяването на тези изменения в условията на устната кухина при пациенти, доброволно взели участие в експеримента, дава достоверна информация за получените резултати. Целта и задачите са правилно и точно формулирани като получените данни попълват празнините в досегашните изследвания като част от тях потвърждават тези направени от М. Димова /2003/.

Анализ на литературния обзор

Литературният обзор обхваща 46 страници като много детайлно и обстойно се разглеждат видовете временни конструкции, химична природа на материалите и техните характеристики. Направен е сравнителен анализ на недостатъците на най-често използваните материали за направа на временни конструкции. Обърнато е и особено внимание на въздействието на полимеризационния процес върху виталитета на мостоносителите. Специално внимание е обърнато и на съвременните методи за изработка на временни конструкции. Важни аспекти за правилното определяне на промените в цвета на възстановяванията са свързани с процесите на цветоопределяне и цветово възприятие. От особена важност е какъв фиксиращ агент ще бъде използван, както и влиянието на определени клинични манипулации като избелване и реполиране.

Анализ на поставената цел и свързаните с нея задачи

След критичен анализ на литературния обзор, докторантът си поставя точна и ясна цел, свързана с ретроспективното изследване на промените на

цвета временните конструкции. Това е наложено от факта, че последното голямо подобно изследване у нас е правено преди почти 20 години. За изпълнение на основната цел на дисертационния труд, д-р Дошев си поставя четири задачи. Много подробно са описани използваните материали и методи, които са използвани в изследванията.

❖ **По първа задача:**

Получените резултати по първа задача, показват, че болшинството от ЛДМ у нас изработват временни конструкции на своите пациенти. Статистиката сочи, че повечето са мъже, без да може да се обясни точно тази тенденция. Логично най-висок дял се пада на конструкциите направени по директния метод. Той е бърз изработва се ех tempore и пациента напуска кабинета с готова корона или мост. Логично донякъде е ниския процент на възстановяванията направени по CAD-CAM технологията. Методът е сравнително нов, отнема повече време и е необходимо допълнително заплащане от страна на пациента. Най-добре познат от колегите е материала Protemp, във своите две версии. По-дългия интервал на престой на временните конструкции, посочен от ЛДМ /повече от две седмици/, се дължи или на по-дългото време за изработка на дефинитивната конструкция в зъботехническата лаборатория, или на по-дългото време необходимо за адаптация на пациентите към новите условия в устната кухина. Цветът А3 е може би най-масово прилаганият, както за окончателните конструкции, така и за временните. Според преобладаващата част от анкетираните, циментът не оказва влияние върху промяната в цвета на провизорните конструкции. Според практикуващите ЛДМ, всички видове временни конструкции променят цвета си с времето, но малцина ги коригират или направо подменят с нови.

❖ **По втора задача:**

Създадената от авторския колектив месингова матрица по метода на вакуумното леене е с уникален дизайн и съответства напълно на нуждите на изследването. Дъговидната ѝ форма допринася за създаването на опитни тела с пречупване на светлинните лъчи по начин наподобяващ в максимална степен естествените зъби. Направените експерименти за съжаление показват, че голяма част от новите технологии /CAD-CAM и 3D принтирането/ все още са неприложими за подобни цели.

❖ **По трета задача:**

Констатирана е голямата разлика в стойностите на цветовете при измерването на един и същ образец при едни същи условия с различните апарати /Spectroshade и Vita Easyshade/. Въпреки разликите, тенденциите в промяната на цвета се запазват. Интересна констатация е измерването на по-тъмен цвят с апаратите, от обявения на опаковката от производителя!

❖ **По четвърта задача:**

Изработени са голям брой временни конструкции, при които е установено по-слабото влияние на оцветителите в условията на устната кухина, в сравнение с лабораторните условия. Създадена е клинична карта, в която е систематизирана информацията за всеки пациент. Това от своя страна помага за по-доброто анализиране на данните от експеримента.

Приноси

Два от приносите с потвърдителен характер, потвърждават резултатите от проучванията на М. Димова от 2003г. Изведени са четири приноса с научно-приложен характер, касаещи промените в цвета по трите зони на зъба – шийка, тяло и режещ ръб, както и по групи зъби – резци, кучешки, премолари и молари. Към приносите с оригинален характер спадат: създадената от авторския колектив месингова матрица и резултатите от лабораторните и клинични изследвания на промяната на цвета с апаратите Vita Easyshade и Spectro Shade.

Публикационна активност на докторанта

Представени са три пълнотекстови публикации и три участия в Научни форуми на база на успешно реализиран вътреуниверситетски проект №14/2018. Като препоръка бих отбелязал, по възможност, дисертантът да разнообрази участията си и в други научни форуми, а не само в тези организирани от СУБ.

Автореферат

Представеният автореферат, съдържа 60 страници и отговаря на всички изисквания и отразява поставените цел, задачи, изводи и приноси свързани с дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на тема „Ретроспекция на промяната на цвета на временните конструкции при неснемаемо протезиране“ съдържа научно-приложни и приложни резултати, представляващи оригинален принос за науката и напълно отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България /ЗРАСРБ/, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ – Пловдив.

От предоставения материал става ясно, че докторантът е направил подробен и изчерпателен анализ на литературните факти. Запознал се е обстойно и задълбочено с материалите и методите за изследване. Приносите са значими и с подчертано практическо приложение. Дисертационният труд безспорно доказва, че **д-р Атанас Васков Дошев** притежава задълбочени теоретични познания и практически способности по специалността „Протетична дентална медицина“ като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания и интерпретиране на получените резултати.

В резултат на горепосоченото ще гласувам убедено и категорично „ЗА“ присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ на **д-р Атанас Васков Дошев**, по докторска програма „Протетична дентална медицина“ в професионално направление 7.2. Дентална медицина по област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт.

Изготвил становището:

26.08.2021г.

доц. д-р Илиан Христов, дм
катедра Протетична дентална медицина
ФДМ, МУ - Пловдив